

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

25. veebruar 2021 *

Apellatsioonkaebus – Kahju hüvitamise hagi – Euroopa Liidu lepinguväline vastutus – Euroopa Komisjoni ja Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) väidetavalt õigusvastane tegevus – Euroopa Komisjoni liikme volituste lõpetamine – OLAFi juurdlust reguleerivad menetlusnormid – Juurdluse algatamine – Õigus olla ära kuulatud – OLAFi järelevalvekomitee – Süütuse presumpatsioon – Väidetava kahju hindamine

Kohtuasjas C-615/19 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 16. augustil 2019 esitatud apellatsioonkaebus,

John Dalli, elukoht St. Julian's (Malta), esindajad: *avocats* L. Levi ja S. Rodrigues,

apellant,

teine menetlusosaline:

Euroopa Komisjon, esindajad: J.-P. Keppenne ja J. Baquero Cruz,

kostja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president J.-C. Bonichot, kohtunikud L. Bay Larsen (ettekandja), C. Toader, M. Safjan ja N. Jääskinen,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

olles 22. septembri 2020. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: inglise.

otsuse

- 1 John Dalli palub oma apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 6. juuni 2019. aasta otsus Dalli vs. komisjon (T-399/17, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“, ei avaldata, EU:T:2019:384), millega Üldkohus jättis rahuldamata tema hagi nõudega hüvitada kahju, mis talle on väidetavalt tekitatud Euroopa Komisjoni ja Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) väidetavalt õigusvastase tegevusega, mis on seotud tema komisjoni liikme volituste lõpetamisega 16. oktoobril 2012.

Õiguslik raamistik

Määrus (EÜ) nr 1073/1999

- 2 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 1999. aasta määruse (EÜ) nr 1073/1999 Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdluste kohta (EÜT 1999, L 136, lk 1; ELT eriväljaanne 01/03, lk 91) artikli 1 lõikes 3 oli sätestatud:

„Amet toimetab haldusjuurdlust asutamislepingutega või nende alusel loodud institutsioonides, talitustes, ametites ja asutustes (edaspidi „institutsioonid ja asutused“), selleks et:

- võidelda pettuste, korruptsiooni ja Euroopa Ühenduse finantshuve kahjustava muu ebaseadusliku tegevuse vastu,
 - selgitada välja ametikohustuste täitmisega seotud rasked juhtumid, näiteks distsiplinaar- või vastavalt vajadusele kriminaalmenetlust põhjustada võiv ühenduse ametnike ja teiste teenistujate kohustuste eiramine või institutsioonide ja asutuste nende liikmete, juhtide või töötajate kohustuste täitmata jätmine, kelle suhtes ei kohaldata Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirju ning ühenduste teiste teenistujate teenistustingimusi (edaspidi „personalieeskirjad“).
- 3 Määruse artiklis 2 oli täpsustatud:

„Käesolevas määruses tähendab „haldusjuurdlus“ (edaspidi „juurdlus“) kõiki artiklite 3 ja 4 kohaseid inspekteerimisi, kontrollide ja muid toiminguid, mida ameti töötajad teostavad oma tööülesannete käigus artiklis 1 sätestatud eesmärkide saavutamiseks ning vajaduse korral tuvastamaks, et juurdlusaluse tegevuse puhul on tegemist eeskirjade eiramisega. Kõnealused juurdlused ei mõjuta liikmesriikide õigust algatada kriminaalmenetlust.“
 - 4 Määruse artiklites 3 ja 4 olid vastavalt sätestatud OLAFi välis- ja sisejuurdluste suhtes kohaldatavad normid.
 - 5 Määruse artiklis 6 oli täpsustatud, et juurdlust juhib ameti direktor.
 - 6 Määruse nr 1073/1999 artikli 9 lõige 1 oli sõnastatud järgmiselt:

„Kui amet on juurdluse lõpetanud, koostatakse direktori juhtimisel aruanne, milles teatatakse kindlakstehtud asjaolud, võimalik finantskahju ja juurdluse tulemused, kaasa arvatud ameti direktori soovitusel vajalike meetmete kohta.“
 - 7 Määruse artikli 11 lõigetes 1 ja 6–8 oli ette nähtud:

„1. Järelevalvekomitee tugevdab ameti sõltumatust, kontrollides korrapäraselt juurdlusülesannete täitmist.

Komitee esitab oma arvamuse ameti tegevuse kohta direktori taotlusel või omal algatusel, sekkumata siiski pooleliolevate juurdluste käiku.

[...]

6. Järelevalvekomitee nimetab ametisse esimehe. Järelevalvekomitee võtab vastu oma töökorra. [...]

7. Direktor esitab järelevalvekomiteele igal aastal [...] tegevuse kava. [...] Direktor teavitab komiteed juhtudest, mille puhul tuleb edastada informatsiooni liikmesriigi õigusasutustele.

8. Järelevalvekomitee võtab aastas vastu vähemalt ühe tegevusaruande ja saadab selle institutsioonidele. Komitee võib esitada Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile ja kontrollikojale aruanded ameti juurdlustulemuste ning võetud meetmete kohta.“

Otsus 1999/396/EÜ, ESTÜ, Euratom

- 8 Komisjoni 2. juuni 1999. aasta otsuse 1999/396/EÜ, ESTÜ, Euratom pettuste, korruptsiooni ja muu ühenduste huve kahjustava ebaseadusliku tegevuse tõkestamisega seotud sisejuurdluste tingimuste kohta (EÜT 1999, L 149, lk 57; ELT eriväljaanne 01/03, lk 118) artikli 4 esimeses lõigus on sätestatud:

„Kui kahtluse alla satub komisjoni liige, ametnik või teenistuja, teatatakse huvitatud poolele kiiresti, kui see ei kahjusta juurdlust. Mingil juhul ei tohi pärast juurdluste lõppemist teha nimeliselt komisjoni liikmele, ametnikule või teenistujale osutatavat järeldust, ilma et huvitatud poolele oleks antud võimalust väljendada oma seisukohti kõigi temaga seotud asjaolude kohta.“

OLAFi järelevalvekomitee töökord

- 9 OLAFi järelevalvekomitee töökorra (EÜT 2011, L 308, lk 114) artikli 13 lõikes 5 on ette nähtud:

„Juhtumid, kus teavet tuleb edastada liikmesriigi õigusasutustele, vaadatakse läbi OLAFi peadirektori esitatud teabe alusel ja vastavalt määrusele (EÜ) nr 1073/1999. Samadel alustel võetakse ka järelmeetmeid.

Järelevalvekomitee taotleb juurdepääsu kõnealustele juurdlustele enne asjakohase teabe edastamist eelkõige selleks, et kontrollida põhiõigustest ja menetlustagatistest kinnipidamist. Kui sekretariaat on saanud juurdepääsu dokumentidele sellise tähtaja jooksul, mis võimaldab komiteel kõnealust ülesannet täita, esitab juhtumi läbivaatamiseks nimetatud aruande esitaja oma aruande komitee täiskogu koosolekul. [...]

Komitee nimetab aruandjad, kes vaatavad kõnealuseid juurdluste läbi ning vajaduse korral esitavad oma arvamuse.“

Määrus (EÜ, Euratom) nr 883/2013

- 10 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrusega nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdluste ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT 2013, L 248, lk 1), tunnistatakse kehtetuks ja asendatakse määrus nr 1073/1999.

- 11 Määruse nr 883/2013 artikli 7 lõige 4 on sõnastatud järgmiselt:

„Kui ühes juurdlustes on koos sise- ja välisjuurdluste elemente, kohaldatakse vastavalt artikleid 3 ja 4.“

Juurdlusmenetlusi käsitlevad OLAFi suunised oma töötajatele

- 12 OLAFi oma töötajatele mõeldud suuniste, mis käsitlevad juurdlusmenetlusi (edaspidi „OLAFi suunised“), asjaolude asetleidmise ajal kehtinud redaktsiooni artiklis 5 oli sätestatud:

„1. Juurdluste valiku ja läbivaatamise üksus võib vajaduse korral võtta ühendust allika ja ELi asjaomase institutsiooni, organi, ameti või asutusega, et saada seoses esialgse teabega selgitust ja täiendavaid dokumente. Üksus võib samuti konsulteerida OLAFi kättesaadavate andmebaaside ja teiste allikatega. Kui valikumenetluse toetamiseks on vaja koguda täiendavat teavet, siis juurdluste valiku ja läbivaatamise üksus võib muu hulgas kasutada järgmisi vahendeid:

- a) kogub dokumente ja teavet;
- b) kogub teavet operatiivkoosolekute raames;
- c) võtab ütlusi mis tahes isikult, kes suudab anda asjakohast teavet;
- d) viib liikmesriikides läbi teabekogumissmissioone.

2. Kui allikas on rikkumisest teataja, teavitab juurdluste valiku ja läbivaatamise üksus teda 60 päeva jooksul asjakohaste meetmete võtmiseks vajalikust ajast.

3. Arvamus juurdluse või koordineerimisjuhtumi algatamise või tagasilükkamise kohta põhineb sellel, kas teave kuulub OLAFi tegutsemispädevusse, kas teave on juurdluse või koordineerimisjuhtumi algatamiseks piisav ning kas see on kooskõlas peadirektori kehtestatud juurdluspoliitika prioriteetidega.

4. Hinnates seda, kas OLAF on pädev tegutsema, võetakse arvesse ELi asjakohaseid määruseid, otsuseid, institutsioonidevahelisi kokkuleppeid ning ELi finantshuvide ja mis tahes muude ELi huvide kaitsmisega seotud õigusvahendeid. Hinnangu andmisel, kas teave on piisav, et põhjendada juurdluse või koordineerimisjuhtumi algatamist, võetakse arvesse allika usaldusväarsust ja väidete usaldatavust. Juurdluse või koordineerimisjuhtumi algatamise põhjendamisel võetakse lisaks arvesse kogu valikumenetluse käigus kogutud teavet. Kriteeriumid, millest lähtudes tehakse kindlaks, kas teave puudutab kehtestatud juurdlusprioriteete, kehtestatakse juurdluspoliitika prioriteetidega.

5. Juurdluste valiku ja läbivaatamise üksus esitab peadirektorile arvamuse juhtumi algatamise või tagasilükkamise kohta teabe registreerimisele järgneva kahe kuu jooksul.“

- 13 OLAFi suuniste artikli 11 lõikes 6 oli täpsustatud:

„Peadirektori kirjaliku akti alusel, mis tõendab juurdlusüksuse liikmete isikuid ja pädevust ning kuhu on märgitud juurdlustoiming, mida nad on volitatud läbi viima, viivad nad läbi järgmisi juurdlustoiminguid:

- a) juurdlusaluste isikute küsitlemine;
- b) ruumide inspekteerimine;
- c) kohapealsed kontrollid;
- d) kohtuekspertiisitoimingud;
- e) kontrollid ja inspeksioonid vastavalt valdkondlikele eeskirjadele.“

14 OLAFi suuniste artikli 12 lõikes 3 oli ette nähtud:

„Kui juurdlusüksusel on kavas viia läbi juurdlustoiming väljaspool juurdluse või koordineerimisjuhtumi kehtivat ulatust, esitab ta juurdluste valiku ja läbivaatamise üksusele taotluse juurdluse ulatuse laiendamiseks. Juurdluste valiku ja läbivaatamise üksus kontrollib soovitud ulatuse laiendamist ning esitab peadirektorile arvamuse, mille alusel teeb viimane otsuse.“

Vaidluse taust

- 15 Euroopa Ülemkogu 9. veebruari 2010. aasta otsusega 2010/80/EL Euroopa Komisjoni ametisse nimetamise kohta (ELT 2010, L 38, lk 7) nimetati J. Dalli komisjoni liikmeks ajavahemikuks 10. veebruarist 2010 kuni 31. oktoobrini 2014. Komisjoni president andis talle tervise- ja tarbijaküsimuste voliniku portfelli.
- 16 Pärast seda, kui komisjon oli 21. mail 2012 saanud äriühingult Swedish Match (edaspidi „kaebaja“) J. Dalli tegevust puudutavaid süüdistusi sisaldanud kaebuse, algatas OLAF 25. mail 2012 juurdluse (edaspidi „OLAFi juurdlus“).
- 17 OLAF kuulas J. Dalli ära 16. juulil ja 17. septembril 2012.
- 18 15. oktoobril 2012 edastati komisjoni peasekretärile OLAFi aruanne, mis oli adresseeritud nimetatud institutsiooni presidendile. Aruandele oli lisatud OLAFi peadirektori (edaspidi „OLAFi direktor“) allkirjaga kiri, milles anti ülevaade juurdluse peamistest järeldustest.
- 19 J. Dalli kohtus komisjoni presidendiga 16. oktoobril 2012. Samal päeval teavitas viimane Malta Vabariigi peaministrit ning Euroopa Parlamendi ja Euroopa Liidu Nõukogu presidente J. Dalli tagasiastumisest. Komisjon avaldas ka pressiteate, milles teatas sellest tagasiastumisest.
- 20 Üldkohtu kantseleisse 24. detsembril 2012 saabunud hagiavaldusega esitas J. Dalli hagi, paludes tühistada „komisjoni presidendi 16. oktoobri 2012. aasta suuline otsus [tema] ametivolituste viivitamatu lõpetamise kohta“ ning mõista välja sümboolne ühe euro suurune hüvitis mittevaralise kahju eest ning esialgse hinnangu kohaselt 1 913 396 euro suurune hüvitis varalise kahju eest.
- 21 Üldkohus jättis selle hagi 12. mai 2015. aasta kohtuotsusega Dalli vs. komisjon (T-562/12, EU:T:2015:270) rahuldamata.
- 22 Tühistamisnõude kohta leidis Üldkohus esiteks, et J. Dalli esitas tagasiastumisavalduse suuliselt, ilma et komisjoni president oleks seda ELL artikli 17 lõike 6 tähenduses nõudnud. Kuna selle nõudmise esitamine, mis on apellandi poolt vaidlustatud akt, ei leidnud tuvastamist, oli Üldkohus seisukohal, et tühistamisnõue tuleb vastuvõetamatuse tõttu jätta läbi vaatamata.
- 23 Teiseks leidis Üldkohus kahju hüvitamise nõude kohta, et kuivõrd ta on arvamusel, et sellise nõudmise olemasolu ei leidnud tuvastamist, ei saa mingisugust õigusvastast tegevust sellel alusel selle institutsiooni suhtes tuvastada. Mis puudutab väidetavat tahte mitte vastavat tahteavaldust, millele tugineti tühistamisnõude raames teise võimalusena, siis märkis Üldkohus, et see ei ole tõendatud. Ta järeldas sellest, et komisjoni või tema presidendi lubamatut tegevust puudutavad J. Dalli väited ei ole kinnitust leidnud ning seetõttu jättis ta kahju hüvitamise nõude põhjendamata tõttu rahuldamata.
- 24 J. Dalli esitas 21. juunil 2015 selle Üldkohtu otsuse peale apellatsioonkaebuse. Apellatsioonkaebus jäeti 14. aprilli 2016. aasta kohtumäärusega Dalli vs. komisjon (C-394/15 P, ei avaldata, EU:C:2016:262) rahuldamata.

Üldkohtule esitatud hagi ja vaidlustatud kohtuotsus

- 25 Üldkohtu kantseleisse 28. juunil 2017 saabunud hagiavaldusega esitas J. Dalli hagi, paludes mõista komisjonilt välja esialgse hinnangu kohaselt 1 000 000 euro suuruse hüvitise eelkõige mittevarelise kahju eest, mis talle on tekitatud komisjoni ja OLAFi väidetavalt õigusvastase tegevusega, mis on seotud tema komisjoni liikme volituste lõpetamisega 16. oktoobril 2012.
- 26 Hagiavalduse põhjenduseks tugineb J. Dalli seitsmele OLAFi tegevuse õigusvastasusega seotud etteheitele, mis puudutavad esiteks juurdluse algatamise otsuse õigusvastasust; teiseks vigu juurdluse kirjeldamisel ja selle õigusvastast pikendamist; kolmandaks tõendite kogumise põhimõtete rikkumist ning tõendite moonutamist ja võltsimist; neljandaks kaitseõiguste, otsuse 1999/396/EÜ artikli 4 ja OLAFi suuniste artikli 18 rikkumist; viiendaks määruse nr 1073/1999 artikli 11 lõike 7 ja OLAFi järelevalvekomitee töökorra artikli 13 lõike 5 rikkumist; kuuendaks süütuse presumptsiooni põhimõtte, määruse nr 1073/1999 artikli 8, ELTL artikli 339 ja õiguse isikuandmete kaitsele rikkumist ning seitsmendaks selle määruse artikli 4, otsuse 1999/396 artikli 4 ning OLAFi ja komisjoni vahel komisjonis läbiviidavaid OLAFi sisejuurdlusi puudutava teabe õigeaegse vahetamise tagamise tegevusjuhendit käsitleva ühiste kavatsuste protokollrikkumist. Lisaks sellele esitas J. Dalli kaks komisjoni õigusvastast tegevust puudutavat etteheidet.
- 27 Eraldi menetlusdokumendis, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 13. septembril 2017, esitas komisjon vastuvõetamatuse vastuväite.
- 28 Vaidlustatud kohtuotsuses lükkas Üldkohus selle vastuvõetamatuse vastuväite tagasi, jättes seejärel põhjendamatus tõttu rahuldamata kõik J. Dalli etteheited OLAFi ja komisjoni suhtes.
- 29 Peale selle tões Üldkohus täiendavalt, et J. Dalli ei olnud tõendanud ei etteheidetava tegevuse ja väidetava kahju vahelist põhjuslikku seost ega kahju tekkimist.
- 30 Seetõttu jättis Üldkohus J. Dalli esitatud hagi tervikuna rahuldamata.

Poolte nõuded

- 31 Apellatsioonkaebuses palub J. Dalli Euroopa Kohtul:
- tühistada vaidlustatud kohtuotsus;
 - mõista välja hüvitis talle tekitatud eelkõige mittevarelise kahju eest, mille suuruseks on esialgse hinnangu kohaselt 1 000 000 eurot;
 - mõista mõlemas kohtuastmes toimunud menetlusega seotud kohtukulud välja komisjonilt.
- 32 Komisjon palub Euroopa Kohtul:
- jätta apellatsioonkaebus rahuldamata;
 - mõista Euroopa Kohtus ja Üldkohtus kantud kohtukulud välja J. Dallilt.

Apellatsioonkaebus

- 33 J. Dalli esitab seitse väidet. Esimene kuni kuues väide puudutavad esimeses kohtuastmes OLAFi tegevuse kohta esitatud kuue esimese etteheite tagasilükkamist. Seitsmes väide puudutab Üldkohtu järeldusi väidetava kahju tegeliku tekkimise ning põhjusliku seose kohta selle institutsiooni tegevuse ja viidatud kahju vahel.
- 34 Sissejuhatuseks täpsustab komisjon, et kuigi ta ei pidanud menetlusökonoomia kaalutlustel vajalikuks vastuapellatsioonkaebust esitada, leiab ta siiski, et esimeses kohtuastmes esitatud hagi oleks tulnud vastuvõetamatuse tõttu jätta läbi vaatamata ja et Euroopa Kohus võiks omal algatusel analüüsida selles küsimuses tehtud Üldkohtu viga.
- 35 Sellega seoses peab Euroopa Kohus käesolevas kohtuasjas vajalikuks teha asjas kohe sisuline otsus (vt analoogia alusel 23. oktoobri 2007. aasta kohtuotsus Poola vs. nõukogu, C-273/04, EU:C:2007:622, punkt 33, ja 7. märtsi 2013. aasta kohtuotsus Šveits vs. komisjon, C-547/10 P, EU:C:2013:139, punkt 47).
- 36 Lisaks väidab komisjon, et kõik J. Dalli väited jäävad edutuks.

Kõigi väidete edutus

Poolte argumendid

- 37 Komisjon märgib, et liidu lepinguväline vastutus tekib juhul, kui samal ajal on täidetud kolm tingimust, milleks on liidu institutsioonile etteheidetava tegevuse õigusvastasus, kahju tegelik tekkimine ning põhjuslik seos tegevuse ja kahju vahel. Kui üks neist tingimustest ei ole täidetud, tuleb kahju hüvitamise nõue jätta rahuldamata, ilma et oleks vaja analüüsida ülejäänud kahte tingimust.
- 38 Apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud esimene kuni kuues väide on seotud OLAFi etteheidetava tegevusega, samas kui seitsmes väide puudutab üksnes mittevaralise kahju olemasolu. Komisjon leiab, et J. Dalli ei ole seega esitanud ühtegi väidet OLAFi tegevuse ja väidetava kahju vahelise põhjusliku seose tingimuse kohta. Ta leiab, et J. Dalli ei saa väita, et seitsmes väide puudutab ka seda põhjuslikku seost, kuna ta viitab oma apellatsioonkaebuses selle väite põhjendamiseks esitatud argumentides konkreetselt vaidlustatud kohtuotsuse punktile 225, mis käsitleb üksnes kahju, ning ta ei vaidle vastu vaidlustatud kohtuotsuse punktis 224 esitatud põhjendustele põhjusliku seose puudumise kohta.
- 39 Sellest järeldub, et J. Dalli esitatud väited ei sea kahtluse alla põhjendust, mille alusel Üldkohus tuvastas, et põhjuslik seos OLAFi tegevuse ja J. Dalli väidetud kahju vahel ei ole tõendatud. Kuna sellest põhjendusest piisab vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni põhistamiseks, jäävad need väited edutuks ja seetõttu tuleb apellatsioonkaebus tervikuna jätta rahuldamata.
- 40 J. Dalli palub need argumendid tagasi lükata.

Euroopa Kohtu hinnang

- 41 Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale on ELTL artikli 340 teise lõigu tähenduses liidu lepinguvälise vastutuse tekkimise eeldus see, et samal ajal on täidetud teatavad tingimused: liidu institutsioonile etteheidetava tegevuse õigusvastasus, kahju tegelik tekkimine ja põhjuslik seos institutsiooni tegevuse ja viidatud kahju vahel (vt 5. septembri 2019. aasta kohtuotsus Euroopa Liit vs. Guardian Europe ja Guardian Europe vs. Euroopa Liit, C-447/17 P ja C-479/17 P, EU:C:2019:672, punkt 147 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 42 Nagu Euroopa Kohus on juba otsustanud, tuleb hagi juhul, kui üks neist tingimustest ei ole täidetud, tervikuna rahuldamata jätta, ilma et oleks tarvis analüüsida muid liidu lepinguvälise vastutuse tingimusi (5. septembri 2019. aasta kohtuotsus Euroopa Liit vs. Guardian Europe ja Guardian Europe vs. Euroopa Liit, C-447/17 P ja C-479/17 P, EU:C:2019:672, punkt 148 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 43 Käesoleval juhul ei ole vaidlust selle üle, et J. Dalli esitatud väited puudutavad tingimusi, mis on seotud OLAFi etteheidetava tegevuse õigusvastasusega ja J. Dalli viidatud kahju tegeliku tekkimisega. Seevastu on pooled eriarvamusel küsimuses, kas apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud seitsmes väide puudutab osaliselt ka tingimust, mille kohaselt peab selle tegevuse ja kahju vahel olema põhjuslik seos.
- 44 Esimesena olgu märgitud, et selles suhtes ei saa komisjon asjaolust, et J. Dalli mainis seitsmenda väite põhjenduseks esitatud argumentides üksnes vaidlustatud kohtuotsuse punkti 225, tuletada, et J. Dalli ei sea selle väitega kahtluse alla Üldkohtu järeldusi põhjusliku seose olemasolu kohta OLAFi tegevuse ja viidatud kahju vahel.
- 45 Nimelt tuleb esiteks tõdeda, et Üldkohus ei analüüsinud vaidlustatud kohtuotsuse punktis 224 seda tingimust täielikult. Üldkohus tõdes selles punktis üksnes, et J. Dalli ei ole esitanud ühtegi asjaolu, mis võimaldaks tõendada väidetava mittevaralise kahju olemasolu, ega nõustunud komisjonis J. Dalli volituste lõppemise ja väidetava kahju vahelise seose olemasoluga. Seevastu ei tuvastanud ta üldiselt, et J. Dalli ei ole tõendanud seost OLAFi tegevuse ja selle kahju vahel.
- 46 Teiseks leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 225, et apellant ei ole tõendanud, et „etteheidetav tegevus oleks oma raskusest tingituna talle [...] kahju tekitanud“. Üldkohus leidis seega, et J. Dalli ei ole tõendanud kahju tegelikku tekkimist ega põhjuslikku seost selle tegevuse ja kahju vahel.
- 47 Järeldus, et apellant ei ole tõendanud piisavalt otsese põhjusliku seose olemasolu etteheidetava tegevuse ja väidetava kahju vahel, on esitatud pealegi alles vaidlustatud kohtuotsuse punktis 226.
- 48 Teisena väidab J. Dalli seitsmendas väites eelkõige seda, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta ei võtnud arvesse liidu kohtute praktikat, millest tuleneb, et kui isikut seostatakse avalikult eksimusega või kui tema suhtes haavavaid hinnanguid laialt levitatakse, siis kannab ta oma maine kahjustamise tõttu mittevaralist kahju.
- 49 Selle väitega kinnitab J. Dalli seega, et institutsioonide sellise tegevuse olemasolu on piisav, et tõendada nii kahju olemasolu kui ka põhjuslikku seost selle käitumise ja kahju vahel.
- 50 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et seitsmenda väitega seab J. Dalli kahtluse alla Üldkohtu järelduse, et OLAFi tegevuse ja apellandi väidetava kahju vaheline põhjuslik seos ei ole tõendatud. Seetõttu tuleb lükata tagasi komisjoni argument, et kõik J. Dalli apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud väited jäävad edutuks.

Viies väide, mis puudutab juurdluse algatamise otsust

Esimese väite esimene osa

– Poolte argumendid

- 51 Esimese väite esimeses osas väidab J. Dalli, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 56–58, et ei määruse nr 1073/1999 artikli 1 lõige 3 ega OLAFi suuniste artikkel 5 ei kujuta endast liidu õigusnorme, mis annavad isikutele õigusi.

- 52 Esimene neist sätetest kehtestab selgelt ja täpselt OLAFi kohustuse algatada juurdlus vaid siis, kui esinevad „piisavalt tõsised kahtlused“ ja on tegemist „raske juhtumiga“. Euroopa Kohus kinnitas 10. juuli 2003. aasta kohtuotsuses komisjon *vs.* EKP (C-11/00, EU:C:2003:395) ja 10. juuli 2003. aasta kohtuotsuses komisjon *vs.* EIP (C-15/00, EU:C:2003:396) sellise kohustuse olemasolu, mis kaitseb isikuid, keda OLAFi juurdlus võib puudutada.
- 53 Mis puudutab teist nimetatud sätetest, siis see seab OLAFi juurdluse algatamise sõltuvusse reast selgetest ja täpsetest tingimustest. Kuna see säte mõjutab seega kolmandaid isikuid, ei ole asjaoluga, et tegemist on üld- või sisenormiga, välistatud, et see säte võib isikutele õigusi anda.
- 54 Komisjon palub esimese väite esimese osa põhjendamatusse tõttu või igal juhul edutuse tõttu tagasi lükata.

– *Euroopa Kohtu hinnang*

- 55 Olgu meelde tuletatud, et ELTL artikli 340 teise lõigu kohaselt kuulub liidu lepinguvälise vastutuse tekkimiseks vajalike tingimuste hulka ka nõue, et esineks isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumine (30. mai 2017. aasta kohtuotsus *Safa Nicu Sepahan vs. nõukogu*, C-45/15 P, EU:C:2017:402, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 56 Sellega seoses tuleb esimesena märkida, et Üldkohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 56, et määruse nr 1073/1999 artikli 1 lõiget 3 ei saa pidada selliseks õigusnormiks, kuna selles on sätestatud üksnes OLAFi eesmärgid ja ülesanded haldusjuurdluste puhul.
- 57 Nõustuda ei saa J. Dalli argumendiga, mille kohaselt on selle hinnangu andmisel rikutud õigusnormi, kuna selles ei võeta arvesse asjaolu, et see säte seab OLAFi juurdluse algatamise sõltuvusse kahe tingimuse, nimelt „piisavalt tõsiste kahtluste“ ja „raske juhtumi“ esinemisest.
- 58 Esiteks on selles sättes täpsustatud, et OLAF toimetab haldusjuurdlust „selleks et“ „selgitada välja [...] [menetlust põhjustada võivad] rasked juhtumid“. Kuna OLAFi juurdluse eesmärk on seega sama sätte kohaselt selgitada välja rasked juhtumid, siis ei saa selliste juhtumite esinemist pidada eeltingimuseks, millest sõltub taolise juurdluse algatamine.
- 59 Teiseks olgu märgitud, et kuigi Euroopa Kohtu praktikast nähtub tõesti, et OLAF saab juurdluse algatada vaid siis, kui esinevad piisavalt tõsised kahtlused seoses liidu finantshuve kahjustava pettuse, korruptsiooni või muu ebaseadusliku tegevusega (vt selle kohta 10. juuli 2003. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* EKP, C-11/00, EU:C:2003:395, punkt 141, ja 10. juuli 2003. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* EKP, C-15/00, EU:C:2003:396, punkt 164), tuleb nõustuda kohtujuristiga, kes oma ettepaneku punktis 50 märgib, et see tingimus ei tulene määruse nr 1073/1999 artikli 1 lõikest 3, milles pealegi ei ole viidatud mõistele „piisavalt tõsised kahtlused“.
- 60 Teisena leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 57, et OLAFi suuniste artikkel 5 ei ole õigusnorm, mille eesmärk on anda isikutele õigusi, tuginedes nende juhiste kvalifitseerimisele „sise-eeskirjadeks“ ja asjaolule, et see artikkel kirjeldab OLAFis kehtestatud valikumenetlust, eesmärgiga tagada, et tema juurdlusti viiakse läbi loogiliselt ja sidusalt.
- 61 Sellest järeldub, et Üldkohtu poolt selles punktis antud hinnang ei põhine üksnes nimetatud artikli kvalifitseerimisel „sise-eeskirjaks“, vaid tugineb ka selle sisule.
- 62 OLAFi suuniste artikli 5 sõnastusest endast nähtub, et selle eesmärk on kindlaks määrata valikumenetluse raames OLAFi direktorile adresseeritava arvamuse esitamise tingimused ja selles on loetletud asjaolud, mida tuleb selles menetluses arvesse võtta, ilma et oleks kehtestatud OLAFi poolt juurdluse algatamise eeltingimusi.

63 Neil asjaoludel ei saa J. Dalli tulemuslikult väita, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta otsustas, et see artikkel ei ole õigusnorm, mille eesmärk on anda isikutele õigusi.

64 Järelikult tuleb esimese väite esimene osa põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Esimese väite teine osa

– Poolte argumendid

65 Esimese väite teises osas väidab J. Dalli, et Üldkohus leidis ekslikult, et hoolsuskohustust ei ole rikutud.

66 Esimesena moonutas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 68 fakte, jättes täpsustamata, et kaebuses sisalduva teabe ja juurdluse algatamise otsuse vaheline „väga lühike aeg“ või „lühike aeg“ oli mitte üks päev, vaid paar tundi.

67 Teisena ei saa vastupidi sellele, mis selgub nimetatud punktist 68, juurdluste valiku ja läbivaatamise üksuse arvamusest järeldada, et see üksus uuris kaebajat ja kahte teist kahtluse alla sattunud isikut, kuna OLAFi järelevalvekomitee (edaspidi „järelevalvekomitee“) märkis, et ta ei tuvastanud mingeid asjaolusid, mis tõendaksid OLAFi kontrolli asetleidmist, peale selle, mis puudutab kaebuses nimetatud isikute ja äriühingute olemasolu kontrolli. OLAF ei viinud seega läbi põhjalikku uurimist, mida ta oleks pidanud tegema.

68 Kolmandana on vaidlustatud kohtuotsus ebapiisavalt põhjendatud, kuna selles ei ole esitatud põhjusi, miks järelevalvekomitee arvamust ei võetud arvesse.

69 Neljandana rikkus Üldkohus õigusnormi, kui ta otsustas, et OLAF oli J. Dallit käsitlevas kaebuses esitatud väiteid piisavalt uurinud enne, kui ta otsustas algatada selle kohta juurdluse.

70 Üldkohus ei kirjeldanud seega piisavalt J. Dalli esitatud faktilisi asjaolusid ja põhjust, miks neid ei saanud enne juurdluse algatamist hinnata, kuigi oleks võinud kontrollida kaebaja võetud seisukohta J. Dalli menetletavates juhtumites ja kaebaja suhteid komisjoniga.

71 Lisaks on väär vaidlustatud kohtuotsuse punktis 73 Üldkohtu antud hinnang, mille kohaselt OLAF võib juurdluse algatada kaebuses sisalduva teabe alusel, ilma vajaliku kontrollita, et hinnata nende väidete usaldatavust, kui teave on täpne ja üksikasjalik. Samuti oleks Üldkohus pidanud selle kohtuotsuse punktis 74 otsustama, et OLAF oli kohustatud tagama huvide konflikti puudumise, isegi kui selline konflikt ilmselgelt ei tulenenud saadud teabest.

72 Komisjon palub esimese väite teine osa osaliselt vastuvõetamatuse tõttu jätta läbi vaatamata ja osaliselt põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

– Euroopa Kohtu hinnang

73 Esiteks, mis puudutab J. Dalli väiteid, et Üldkohus moonutas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 68 faktilisi asjaolusid, siis olgu märgitud, et vastavalt ELTL artikli 256 lõike 1 teisele lõigule ja Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 58 esimesele lõigule peab apellatsioonikaebus piirduma õigusküsimustega. Seega on ainult Üldkohtul pädevus tuvastada ja hinnata asjakohaseid fakte ning hinnata tõendeid. Välja arvatud juhul, kui esitatud tõendeid või fakte on moonutatud, ei ole kõnealuste faktide ja tõendite hindamine seega niisugune õigusküsimus, mis kuuluks Euroopa Kohtu poolt apellatsiooni korras läbivaatamisele (28. mai 2020. aasta kohtuotsus Asociación de fabricantes de morcilla de Burgos vs. komisjon, C-309/19 P, EU:C:2020:401, punkt 10 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 74 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 68 ei ole Üldkohus täpselt nimetanud ajavahemikku, mis kulus komisjoni poolt teabe saamisest OLAFi juurdluse algatamiseni.
- 75 Kuna kohaldatavates normides ei ole aga selles suhtes kindlaks määratud ühtegi kohustuslikku tähtaega, siis ei saa Üldkohtule ette heita, et ta ei näidanud ära nende kahe sündmuse vahele jääva ajavahemiku täpset kestust.
- 76 Väljendid „väga lühike aeg“ ja „lühike aeg“, mida Üldkohus selles punktis kasutas, ei ole kuidagi vastuolus J. Dalli viidatud mõne tunni pikkuse ajavahemikuga. Seega tuleb tõdeda, ilma et oleks vaja teha otsust kõnealuse ajavahemiku kestuse kohta, et nende väljendite kasutamine ei saa endast kujutada faktiliste asjaolude moonutamist.
- 77 Teiseks, oma väidetega, et Üldkohus tegi juurdluste valiku ja läbivaatamise üksuse arvamusest eksliku järelduse, et OLAF uuris kaebajat ja kahte kahtluse alla sattunud isikut, seab J. Dalli kahtluse alla Üldkohtu hinnangu faktilistele asjaoludele vaidlustatud kohtuotsuse punktis 68.
- 78 Kuna need väited ei viita faktiliste asjaolude moonutamisele, mille põhjal need hinnangud anti, tuleb need vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 73 meenutatud Euroopa Kohtu praktikale vastuvõetamatuse tõttu jätta läbi vaatamata. Igal juhul, kuivõrd neid väiteid tuleb mõista nii, et nendega heidetakse ette järelevalvekomitee arvamuse moonutamist, siis tuleb märkida, et selle arvamuse väljavõtted, millele apellatsioonkaebuses on viidatud, ei ole vastuolus järeldustega, mille Üldkohus selles punktis 68 tegi.
- 79 Kolmandaks, mis puudutab vaidlustatud kohtuotsuse väidetavat puudulikkust põhjendust, siis on oluline märkida, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt ei tulene põhjendamiskohustusest Üldkohtule kohustust esitada ammendav ja üksikasjalik ülevaade menetluse poolte kõikidest arutluskäikudest, kuivõrd Üldkohtu põhjendus võib olla tuletatav, tingimusel, et see võimaldab huvitatud isikutel teada saada, miks Üldkohus nende argumendid tagasi lükkas, ja anda Euroopa Kohtu käsutusse tema kontrolli teostamiseks piisavalt teavet (25. juuni 2020. aasta kohtuotsus Satcen vs. KF, C-14/19 P, EU:C:2020:492, punkt 96 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 80 Käesoleval juhul tõi Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 68 välja asjaolud, mis viisid ta järelduseni, et OLAF oli uurinud kaebajat ja kahte kahtluse alla sattunud isikut. Lisaks esitas ta selle kohtuotsuse punktides 69–74 põhjused, mille tõttu ta leidis, et OLAF ei olnud kohustatud enne juurdluse algatamist läbi viima täiendavaid kontrolle.
- 81 See põhjendus on piisav, et võimaldada J. Dallil mõista põhjusi, miks tema argumendid tagasi lükati, ning Euroopa Kohtul teostada oma kontrolli, ilma et Üldkohus peaks võtma konkreetselt seisukohta järelevalvekomitee arvamuse suhtes.
- 82 Neljandaks, mis puudutab Üldkohtu poolt õigusnormi rikkumist seoses edastatud teabe uurimisega OLAFi poolt, siis tuleb meenutada, et nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 59, saab OLAF juurdluse algatada vaid siis, kui esinevad piisavalt tõsised kahtlused seoses liidu finantshuve kahjustava pettuse, korruptsiooni või muu ebaseadusliku tegevusega.
- 83 Sellest tingimusest tuleneb, et üksnes kaebuse edastamine OLAFile saab õigustada juurdluse algatamist vaid siis, kui OLAF on andnud esialgse hinnangu selles kaebuses sisalduvatele väidetele.
- 84 Siiski, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 58, ei ole OLAF kohustatud viima läbi uurimisi, mille eesmärk on hinnata igakülgset nende väidete põhjendatust enne juurdluse algatamist, kuna määruse nr 1073/1999 artiklist 2 tuleneb, et selle juurdluse eesmärk on just vajaduse korral kindlaks teha, kas kontrollitav tegevus on õigusvastane. Lisaks on selle määruse artiklite 3 ja 4 alusel OLAFi käsutuses uurimismeetmed, mis võimaldavad tal seda kontrolli läbi viia, alles pärast juurdluse algatamist.

- 85 Järelikult ei rikkunud Üldkohus õigusnormi, kui ta vaidlustatud kohtuotsuse punktides 70 ja 71 otsustas, et OLAF ei pea enne juurdluse algatamist hindama saadud teavet põhjalikult, vaid ta peab hoopis hoolikalt ja erapooletult hindama kõiki asjaomaseid asjaolusid ning hinnangu andmisel, kas teave on piisav, et põhjendada juurdluse algatamist, hindama konkreetset allika usaldusväärust ja väidete usaldatavust.
- 86 Üldkohus sai vaidlustatud kohtuotsuse punktis 73 õigustatult leida, et OLAFi saadud teabe täpsus ja üksikasjalikkus võis esmapilgul tõendada selle teabe usaldatavust. Samuti leidis Üldkohus selle kohtuotsuse punktis 74 õigesti, et OLAF ei pidanud viima läbi uurimisi, et kontrollida teabe allika usaldusväärust, kui toimikus puuduvad tõendid, millest ilmselgelt ilmneks manipuleerimine või huvide konflikt.
- 87 Sellest tuleneb, et Üldkohus ei rikkunud õigusnormi, kui ta leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 72, et OLAF ei pidanud enne juurdluse algatamist võtma seisukohta asjaolude suhtes, mille J. Dalli esimeses kohtuastmes esile tõi ja mis puudutavad kaebaja seisukohta toimikutes, mida J. Dalli menetles, ja selle kaebaja eeldatavaid suhteid komisjoniga.
- 88 Järelikult tuleb esimese väite teine osa osaliselt vastuvõetamatuse tõttu jätta läbi vaatamata ja osaliselt põhjendamatusse tõttu tagasi lükata. Järelikult tuleb esimene väide tervikuna tagasi lükata.

Teine väide, mis puudutab juurdluse laiendamist

Teise väite esimene osa

– Poolte argumendid

- 89 Teise väite esimeses osas väidab J. Dalli, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta otsustas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 84–89 määrust nr 1073/1999 eirates, et OLAFi sisejuurdlust võib laiendada nii, et see hõlmaks asjaolusid, mis on seotud selle asutuse välisjuurdlusega. Ta väidab, et kuigi liidu seadusandja nägi määruse nr 883/2013, millega tunnistati kehtetuks määrus nr 1073/1999, artikli 7 lõikes 4 sõnaselgelt ette võimaluse ühes juurdluses kombineerida sise- ja välisjuurdluse elemente, ei olnud selline võimalus lubatud määrusega nr 1073/1999, mis oleks sellisel juhul ette näinud kahe eri juurdluse algatamise.
- 90 Komisjon palub teise väite esimese osa põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

– Euroopa Kohtu hinnang

- 91 Määrus nr 1073/1999 teeb vahet liikmesriikides ja kolmandates riikides kohapeal teostatavatel välisjuurdlustel ning liidu institutsioonides, organites ja asutustes teostatavatel sisejuurdlustel. Neid kahte liiki uurimisi reguleerivad vastavalt selle määruse artiklid 3 ja 4.
- 92 Tegemaks otsust J. Dalli argumendi kohta, mis käsitles OLAFi juurdluse eseme õigusvastast laiendamist, tõdes Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 84, et määrus nr 1073/1999 ei sisalda ühtegi sätet, mis käsitleks „võimalust laiendada sisejuurdluse ulatust nii, et see hõlmaks välisjuurdluse ulatust, ja vastupidi“. Ta lisis selle kohtuotsuse punktis 86, et OLAFi seadused eesmärkidega ja OLAFi sõltumatusena oleks vastuolus see, kui OLAFi direktorile ei antaks õigust selliseks laiendamiseks. Ta rõhutas samuti nimetatud kohtuotsuse punktis 87, et sellise laiendamise võimalus on sõnaselgelt ette nähtud OLAFi suuniste artikli 12 lõikes 3.

- 93 Sellega seoses tuleb kõigepealt märkida, et Üldkohtu põhjendustes, mis puudutavad määruse nr 1073/1999 sätete sõnastuse analüüsi, ei ole tehtud ühtegi viga.
- 94 Järgmiseks tuleb tõdeda, et nende sätete tõlgendamine Üldkohtu poolt, lähtudes OLAFi seatud eesmärkidest, võib soodustada OLAFi tegevuse tõhusust, kuna see võimaldab tal sama menetluse raames teostada juurdlustegevust nii liidu institutsioonides, organites ja asutustes kui ka neist väljaspool, selleks et ta saaks hinnata kõiki tõendeid, mis võimaldavad hinnata OLAFi kontrollimiseks esitatud tegevuse õiguspärasust.
- 95 Lõpuks ei saa asuda seisukohale, et ühes menetluses välisjuurdluse ja sisejuurdluse alla kuuluvate tegevuste kumuleerumine võtab huvitatud isikutelt menetluslikud tagatised või laiemalt takistab iga sellise tegevuse suhtes OLAFi tegevust piiritlevate normide kohaldamist.
- 96 Järelikult ei tulene asjaolust, et liidu seadusandja nägi määruse nr 883/2013 artikli 7 lõikes 4 sõnaselgelt ette, et ühes juurdluses võivad olla koos sise- ja välisjuurdluse elemendid, et selline võimalus oleks määrusega nr 1073/1999 välistatud. Vastupidi, arvestades käesoleva kohtuotsuse eelmistes punktides esitatud kaalutlusi, tuleb tõdeda, et artikli 7 lõige 4 üksnes väljendab palju selgemalt põhimõtteid, mida määruse nr 1073/1999 raames juba kohaldati, ning et Üldkohus ei rikkunud õigusnormi, kui ta otsustas, et „juurdluse ulatuse laiendamine ei ole iseenesest õigusvastane“.
- 97 Seega tuleb teise väite esimene osa põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Teise väite teine osa

– Poolte argumendid

- 98 Teise väite teises osas väidab J. Dalli, et Üldkohus moonutas esimeses kohtuastmes esitatud hagiavaldust, kui ta vaidlustatud kohtuotsuse punktis 80 märkis, et apellant ei olnud hagiavalduses täpselt välja toonud õigusnormi, mis annaks isikutele õigusi ja mida OLAF käesoleval juhul rikkus. Selle hagiavalduse punktide 92–96 sõnastusest nähtub selgelt, et tegemist on määruse nr 1073/1999 artiklitega 3 ja 4.
- 99 Komisjon palub teise väite teise osa põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

– Euroopa Kohtu hinnang

- 100 Käesoleva väite esimese osa analüüsist, mis on tehtud käesoleva kohtuotsuse punktides 91–97, nähtub, et Üldkohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 84–89 õigustatult, et OLAF võis määruse nr 1073/1999 alusel õiguspäraselt laiendada sisejuurdluse ulatust, et hõlmata sellega välisjuurdluse elemendid.
- 101 Lisaks ei vaidlustanud J. Dalli ei OLAFi poolt tema juurdluse laiendamiseks järgitud menetluse analüüsi kohtuotsuse punktides 91 ja 92 ega järeldust, millele Üldkohus jõudis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 93 ning mille kohaselt J. Dalli ei olnud tõendanud, et OLAFi juurdluse laiendamine on õigusvastane.
- 102 Järelikult, isegi kui oletada, et Üldkohus moonutas esimeses kohtuastmes esitatud hagiavaldust – nagu väidab J. Dalli –, kui ta otsustas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 80, et hagiavalduses ei ole täpselt esile toodud õigusnormi, mis annaks isikutele õigusi ja mida OLAF rikkus, ei seaks see viga kahtluse alla J. Dalli poolt esimeses kohtuastmes esitatud teise etteheite tagasilükkamist, mis puudutas vigu juurdluse kirjelduses ja juurdluse laiendamises.

- 103 Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et Üldkohtu lahendi täiendavate põhjenduste kohta esitatud väited ei saa tuua kaasa lahendi tühistamist ja jäävad seega edutuks (18. juuni 2020. aasta kohtuotsus *Dovgan vs. EUIPO*, C-142/19 P, ei avaldata, EU:C:2020:487, punkt 92 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 104 Seetõttu tuleb teise väite teine osa ja järelikult see väide tervikuna tagasi lükata.

Kolmas väide, mis puudutab tõendite kogumist

Kolmanda väite esimene osa

– Poolte argumendid

- 105 Kolmanda väite esimeses osas väidab J. Dalli, et Üldkohus rikkus õigusnorme, kui ta analüüsis esimeses kohtuastmes esitatud kolmandat etteheidet, mis puudutab OLAFi poolt tõendite kogumist.
- 106 Esimesena väidab apellant, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta otsustas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 103, et OLAFi direktor võib juurdluses otse osaleda, samas kui ühelt poolt on määruse nr 1073/1999 artikli 6 lõikes 1 ette nähtud üksnes see, et ta peab juurdlusi juhtima, ja teiselt poolt kahjustaks see otsene osalemine tema objektiivset erapooletust, rikkudes Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklit 41.
- 107 Teisena leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 105 vääralt, et riigisisese ametiasutuse esindajate osalemine juurdluses ei kahjusta OLAFi objektiivset erapooletust, samas kui üks neist esindajatest oli ka järelevalvekomitee liige. OLAFi erapooletuse tagamiseks ei piisa asjaolust, et isik, keda asjaomane juurdlustegevus puudutas, nõustus selle osalemisega, ega sellest, et ei ole tõendatud, et selline osalemine juurdluse käiku mõjutas.
- 108 Kolmandana rikkus Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 119 õigusnormi, kui ta leidis, et eraelu puutumatus riive, mis seisneb telefonivestluse kogumises, säilitamises ja kasutamises, võib olla põhjendatud sellega, et Malta ametiasutused vastu ei vaielnud, ja lojaalse koostöö põhimõttega.
- 109 Neljandana leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 124 ekslikult, et ei ole vaja võtta seisukohta küsimuses, kas telefonivestluse salvestamine oli ebaseaduslik või mitte, kuna J. Dalli ei osalenud selles vestluses.
- 110 Komisjon palub kolmanda väite esimese osa põhjendamatus tõttu ja igal juhul edutuse tõttu tagasi lükata.

– Euroopa Kohtu hinnang

- 111 Esiteks, mis puudutab Üldkohtu poolt õigusnormi rikkumist, kui ta tegi otsuse OLAFi direktori osalemise kohta juurdluses, siis olgu meelde tuletatud, et harta artikli 41 lõikes 1 on muu hulgas sätestatud, et igal juhul on õigus sellele, et liidu institutsioonid, organid ja asutused käsitleksid tema küsimusi erapooletult.
- 112 Sellest tuleneb, et neil institutsioonidel, organitel ja asutustel tuleb täita erapooletuse nõuet, mis koosneb kahest osast, millest esimene on subjektiivne erapooletus, mis tähendab, et asjasse puutuva institutsiooni ükski liige ei tohi väljendada oma erapoolikust või isiklike eelarvamusi, ning teine on objektiivne erapooletus, mis tähendab, et institutsioon peab pakkuma piisavaid tagatisi, et välistada mis tahes põhjendatud kahtlused võimaliku eelarvamuse suhtes (vt selle kohta 20. detsembri

2017. aasta kohtuotsus Hispaania *vs.* nõukogu, C-521/15, EU:C:2017:982, punkt 91 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 27. märtsi 2019. aasta kohtuotsus August Wolff ja Remedia *vs.* komisjon, C-680/16 P, EU:C:2019:257, punkt 27).

- 113 OLAFi direktori roll juurdluse läbiviimisel on kindlaks määratud määruse nr 1073/1999 artikli 6 lõikes 1, milles on ette nähtud, et OLAFi direktor juhib juurdlust, nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 103 märkis.
- 114 Kuigi selle ülesande tegelik täitmine ei ole selle määrusega konkreetselt piiritletud, tuleneb OLAFi tegevuse olemusest, et see tegevus eeldab tingimata OLAFi direktori võimalust anda juurdlust läbiviiva üksuse töötajatele juhiseid, et suunata nende juurdlustegevust, sealhulgas nõudes vajaduse korral teatavate juurdlustoimingute läbiviimist.
- 115 Lisaks tuleneb OLAFi suuniste artikli 11 lõikest 6, et selles sättes loetletud teatavaid juurdlustoiminguid võib läbi viia üksnes OLAFi direktori kirjaliku akti alusel, kuhu on muu hulgas märgitud juurdlustoiming, mida OLAFi töötajad on volitatud läbi viima. Nii on see eelkõige juurdlusaluste isikute või tunnistajate küsitlemise, samuti ruumide inspekteerimise ja kohapealsete kontrollide puhul.
- 116 OLAFi direktoril on seega aktiivne roll juurdluste läbiviimisel, nagu nähtub ka määruse nr 1073/1999 artikli 9 lõikest 1, milles on ette nähtud, et juurdlusaruanne koostatakse direktori juhtimisel.
- 117 J. Dalli ei ole aga tõendanud, et OLAFi direktori otsene osalemine teatud juurdlustegevustes, mida saab seostada direktorile seda aktiivset rolli andvate sätetega, kahjustaks tema objektiivset erapooletust. Lisaks ei ole ta vaidlustanud nende sätete kehtivust.
- 118 Neil asjaoludel ei saa asuda seisukohale, et J. Dalli on tõendanud, et vaidlustatud kohtuotsuse punktis 103 esitatud Üldkohtu hinnangus, mille kohaselt selline otsene osalemine ei kahjusta uurimise erapooletust, on rikutud õigusnormi.
- 119 Teiseks, mis puudutab asjaolu, et Z-i ärakuulamisel osales ka järelevalvekomitee liikmeks oleva riigisisese ametiasutuse esindaja, siis tuleb märkida, et määruse nr 1073/1999 artikli 11 lõikes 1 on ette nähtud, et järelevalvekomitee tugedab OLAFi sõltumatust, kontrollides korrapäraselt juurdlusülesannete täitmist. Selle ülesande raames võib järelevalvekomitee muu hulgas esitada OLAFi direktorile arvamuse OLAFi tegevuse kohta.
- 120 Sellest sättest tuleneb seega, et nimetatud komitee liikmed täidavad OLAFi läbiviidavate juurdluste kontrollimise ülesannet.
- 121 Järelevalvekomiteele antud rolli arvestades võib asjaolu, et üks selle liikmetest osales otseselt OLAFi juurdlustegevuses, kahtlemata tekitada põhjendatud kahtlusi, kas tal võib oma kontrolliülesannete täitmisel selles komitees olla võimalik positiivne või negatiivne eelarvamus asjaomase juurdlustegevuse läbiviimise tingimuste suhtes.
- 122 Kuigi järelevalvekomitee liikme objektiivse erapooletuse võiks seega seada kahtluse alla kontrolliülesannete täitmisel, mida ta selles staatuses täidab, ei saa asjaolu, et sellel isikul võidakse hiljem paluda sellist kontrolli teostada, seevastu tekitada põhjendatud kahtlusi tema erapooletuse suhtes juurdlustegevuses osalemisel.
- 123 Seega, kuigi J. Dalli esile toodud objektiivse erapooletuse puudumisele võib vajaduse korral tugineda seoses järelevalvekomitee arvamusega OLAFi juurdluse kohta, ei sea see kahtluse alla erapooletuse põhimõtte järgimist selle juurdluse raames ja eelkõige ärakuulamisel, millel selle komitee liige osales.

- 124 J. Dalli eesmärk on aga argumentidega, mis puudutavad vaidlustatud kohtuotsuse punkti 105, vaielda vastu OLAFi poolt tõendite kogumise õiguspärasusele, mitte järelevalvekomitee arvamuse õiguspärasusele. Järelikult tuleb selles punktis õigusnormi rikkumist puudutav argument põhjendamata tõttu tagasi lükata.
- 125 Kolmandaks tuleb vaidlustatud kohtuotsuse punkti 119 kohta esitatud argument käesoleva kohtuotsuse punktis 103 meenutatud Euroopa Kohtu praktika kohaselt tagasi lükata edutuse tõttu, kuna see puudutab põhjendusi, millele Üldkohus tugines täiendavalt.
- 126 Apellant leiab nimelt, et Üldkohus ei saanud tagasi lükata tema argumente, mille eesmärk on tõendada, et telefonikõnede väljavõtete kogumine Malta ametiasutuste poolt kujutas endast eraelu puutumata riivet, tuginedes OLAFi hoiatamata jätmisele Malta ametiasutuste poolt ning nende ametiasutuste kohustusele teha OLAFiga koostööd tingimusel, et nende abi vastab riigisisestele õigusaktidele. Siiski ei sea ta kahtluse alla Üldkohtu järeldust, et J. Dalli ei olnud tõendanud, et OLAFit võib pidada vastutavaks viisi eest, kuidas Malta ametiasutused kõnealust teavet kogusid.
- 127 Neljandaks, mis puudutab viga, mille Üldkohus tegi, kui ta leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 124, et J. Dalli õigust eraelu puutumata ja sõnumi saladusele ei rikutud, kuna ta ei osalenud 3. juuli 2012. aasta salvestatud telefonivestluses, siis tuleb meenutada, et käesoleva kohtuotsuse punktis 55 viidatud Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast tuleneb, et liidu lepinguväline vastutus saab tekkida mitte igasuguse liidu õigusnormi piisavalt selge rikkumise korral, vaid üksnes siis, kui on piisavalt selgelt rikutud isikutele õigusi andvat õigusnormi.
- 128 Selle piirangu eesmärk on piirata vastutuse tekkimist üksnes olukordadega, kus liidu institutsioonide, organite ja asutuste õigusvastane tegevus on põhjustanud kahju isikule, riivates tema huve, mis on liidu õigusega konkreetset kaitstud, ilma et see piiraks liidu akti õiguspärasuse hinnangut puudutavaid kohaldatavaid norme.
- 129 Seega eiratakse selle piirangu ülesannet, kui nõustutaks sellega, et liidu lepinguvälist vastutust võib kohaldada selleks, et hüvitada kahju, mis tekitati isikule sellise õigusnormi rikkumisega, mis ei tekitas tema kasuks mingeid õigusi, kuid mille eesmärk on anda õigusi kolmandale isikule.
- 130 Sellest järeldub, et Üldkohus ei rikkunud õigusnormi, kui ta otsustas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 124, et liidu vastutust J. Dalli ees ei saa tekkida seetõttu, et rikuti nende kolmandate isikute õigust eraelu puutumata ja sõnumi saladusele, kelle vestlust pealt kuulati ja salvestati.
- 131 Järelikult tuleb kolmanda väite esimene osa osaliselt vastuvõetamata tõttu jätta läbi vaatamata ja osaliselt põhjendamata tõttu tagasi lükata.

Kolmanda väite teine osa

– Poolte argumentid

- 132 Kolmanda väite teises osas väidab J. Dalli, et Üldkohus tegi tõendite hindamisel vigu.
- 133 Esimesena tuleneb J. Dalli endiste kaastöötajate enda sõnadest nende intervjuu ajal Euroopa Parlamendi saadikutega, et OLAFi töötajad palusid neil jääda oma versiooni juurde sündmuste käigust, vastupidi sellele, mida leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 108.
- 134 Teisena moonutas Üldkohus tõendeid, kui ta otsustas selle kohtuotsuse punktis 110, et telefonikõne ühe ja sama lõigu transkriptsiooni kahe versiooni vahel on vaid „kerged erinevused“, samas kui üks neist versioonidest viitab asjaolule, et J. Dalli nõuab teatud tasu, samas kui teises on viidatud kolmanda isiku nõudele.

- 135 Kolmandana ei saanud Üldkohus nimetatud kohtuotsuse punktis 111 õiguspäraselt välistada nende ajakirjanduslike artiklite asjakohasust, mille sisule ei ole komisjon vastu vaieldud, kuigi need kujutavad endast tõendeid K ärakuulamise tingimuste kohta. Asjaolu, et K kirjutas alla protokollile, mis ei sea kahtluse alla tema ärakuulamise tingimusi, ei ole otsustav, kuna nendest ajakirjanduslikest artiklitest tuleneb sõnaselgelt, et ta pidi protokollil allkirjastama ilma, et ta oleks saanud selle läbi lugeda.
- 136 Neljandana jättis Üldkohus arvesse võtmata tõendid, mille J. Dalli esitas 3. juuli 2012. aasta telefonivestluse salvestamise kohta OLAFi poolt. Üldkohus rääkis endale ka vastu, kui ta kinnitas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 125, et ükski asjaolu ei võimalda asuda seisukohale, et selle vestluse eesmärk oli seada apellant kahtluse alla, kuigi ta oli vaidlustatud kohtuotsuse punktis 122 tõdenud, et see vestlus korraldati täiendavate tõendite esitamiseks, et kinnitada või ümber lükata faktiliste asjaolude asetleidmine.
- 137 Viierendana jättis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 126 ekslikult arvesse võtmata järelvalvekomitee arvamuse 2/2012, kuigi see arvamus on tõend.
- 138 Komisjon palub kolmanda väite teine osa osaliselt vastuvõetamatuse tõttu jätta läbi vaatamata ning osaliselt edutuse ja osaliselt põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

– *Euroopa Kohtu hinnang*

- 139 Kõigepealt, kuna J. Dalli väidab, et Üldkohus moonutas teatud tõendeid, tõlgendades teatud dokumente valesti, siis tuleb märkida, et kuigi tõendite moonutamine võib seisneda dokumendi tõlgendamises vastuolus selle sisuga, ei piisa sellise moonutamise tõendamiseks sellest, et on ära näidatud, et seda dokumenti võib tõlgendada teisiti, kui Üldkohus seda tegi. Selleks on vaja tuvastada, et Üldkohus ületas ilmselgelt selle dokumendi mõistliku hindamise piire, näiteks tõlgendas seda vastuolus selle sõnastusega (vt selle kohta 10. veebruari 2011. aasta kohtuotsus Activision Blizzard Germany vs. komisjon, C-260/09 P, EU:C:2011:62, punkt 54; 7. aprilli 2016. aasta kohtuotsus Akhras vs. nõukogu, C-193/15 P, EU:C:2016:219, punkt 72, ning 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus České dráhy vs. komisjon, C-538/18 P ja C-539/18 P, ei avaldata, EU:C:2020:53, punkt 60).
- 140 Esiteks leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 108 muu hulgas, et sisuliselt tuleneb J. Dalli endiste kaastöötajate ja Euroopa Parlamendi liikmete vahelise vestluse transkriptsioonist, et OLAFi töötajad soovitasid G-l olla ettevaatlik, kuidas ta teavet edastab, et mitte rikkuda Maltal pooleliolevat juurdlust, palumata tal siiski jääda oma esialgse versiooni juurde. Üldkohus rõhutas eelkõige, et vastuseks ühele küsimusele eitas G. seda, et OLAFi töötajad palusid tal jääda selle versiooni juurde.
- 141 Kuigi G. ütles, mis sellesse transkriptsiooni kanti, on OLAFi nimetatud töötajate antud soovitude osas teatud määral mitmeti mõistetavad, on Üldkohus siiski punktis 108 täpselt viidanud vastusele, mille G. andis küsimusele, mis puudutas otseselt küsimust, kas OLAFi töötajad õhutasid teda andma valeütlusi. Lisaks ilmneb sellest transkriptsioonist, et G. märkis ka, et OLAFi samad töötajad olid teda kutsunud üles ettevaatlikkusele, ilma et nad oleks temalt kunagi sõnaselgelt nõudnud, et ta teatavoid faktilisi asjaolusid ei mainiks.
- 142 Neil asjaoludel ei ole J. Dalli tõendanud, et Üldkohus moonutas nimetatud punktis 108 vaidlusalust transkriptsiooni, ületades ilmselgelt selle dokumendi mõistliku hindamise piirid.
- 143 Teiseks tõi Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 110 esile erinevuse 29. märtsi 2012. aasta telefonivestluse sama lõigu transkriptsiooni kahe versiooni vahel. Ta leidis, et tegemist oli väikese erinevusega, mis OLAFi järeldusi ei mõjuta, ning et nendest kahest versioonist saab kaudselt järeldada, et mõlemad viitavad J. Dalli nõutud summale.

- 144 Sellega seoses ilmneb, et Üldkohus andis täpselt edasi J. Dalli esitatud mõlemas versioonis kasutatud sõnad. Lisaks, kuigi J. Dalli pakutud tõlgendus Malta ametiasutuste esitatud versioonile, mille kohaselt võib seda mõista nii, et selles mainitakse summat, mida nõudis Z., mitte J. Dalli, on mõeldav, ei ole see piisavalt ilmne, et asuda seisukohale, et Üldkohus ületas ilmselgelt selle versiooni mõistliku hindamise piire.
- 145 Kolmandaks nähtub vaidlustatud kohtuotsuse punktist 111, et Üldkohus otsustas mitte omistada otsustavat tähtsust Malta ajakirjanduslikele artiklitele, mille J. Dalli esitas, et vaielda vastu K. esimese ärakuulamise tingimustele.
- 146 Samast punktist nähtub siiski, et Üldkohus tugines teise võimalusena ka asjaolule, et K. teise ärakuulamise protokollist ei nähtu, et ta seadis sellel puhul kahtluse alla tema esimese ärakuulamise tingimused, kuigi ta oli esimese ärakuulamise suhtes esitanud lisandusi, muudatusi ja selgitusi.
- 147 Viimati nimetatud põhjus, millele J. Dalli käesoleva apellatsioonkaebuse raames kuidagi vastu ei vaielnud, on piisav, et põhjendada Üldkohtu hinnangut, mille kohaselt ei olnud tõendatud, et OLAFi töötajate käitumine esimesel ärakuulamisel oli vastuolus tõendite kogumise valdkonnas kohaldatavate põhimõtetega.
- 148 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et J. Dalli argumente vaidlustatud kohtuotsuse punkti 111 kohta tuleb käesoleva kohtuotsuse punktis 103 meenutatud Euroopa Kohtu praktika kohaselt pidada edutuks osas, milles see puudutab selle kohtuotsuse täiendavaid põhjendusi.
- 149 Neljandaks, kuigi J. Dalli vaidlustab Üldkohtu erinevad põhjendused 3. juuli 2012. aasta telefonivestluse salvestamise kohta, tuleb märkida, et sellise salvestamise tulemusel oleks liidu lepinguväline vastutus saanud tekkida vaid siis, kui see oleks toimunud isikutele õigusi andvat liidu õigusnormi rikkudes.
- 150 Käesoleva kohtuotsuse punktidest 127–130 nähtub aga, et Üldkohus otsustas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 124 õigesti, et nende normide eesmärk, millele J. Dalli sellega seoses viitab, ei olnud anda talle õigusi, ning et sellest järeldusest piisab, et välistada liidu lepinguväline vastutus selle salvestuse tõttu.
- 151 Kuna täiendavate tõendite võimalik arvessevõtmine seoses nimetatud salvestusega või selle asjaolu tuvastamine, et sama salvestuse eesmärk oli seada J. Dalli kahtluse alla, ei väära seda hinnangut, tuleb käesoleva apellatsioonkaebuse raames selle kohta esitatud argumendid edutuse tõttu tagasi lükata.
- 152 Viiendaks otsustas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 126, et J. Dalli ülesanne on tõendada, et järelevalvekomitee arvamuses 2/2012 sisalduvad väited on tõendatud, kuid komisjon ei pea nende väidete kohta seisukohta võtma.
- 153 Nii otsustades tugines Üldkohus normidele, mis jaotavad tõendamiskoormise liidu lepinguvälise vastutuse tuvastamise hagi raames, kuid ei eitanud üldiselt selle arvamuse igasugust tõenduslikku väärtust.
- 154 Sellest järeldub, et J. Dalli argument, et Üldkohus jättis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 126 nimetatud arvamuse ekslikult arvesse võtmata, põhineb selle punkti ekslikul tõlgendamisel ja tuleb seega põhjendamatusena tõttu tagasi lükata.
- 155 Eeltoodut arvestades tuleb kolmanda väite teine osa osaliselt edutuse tõttu ja osaliselt põhjendamatusena tõttu tagasi lükata. Järelikult tuleb kolmas väide tervikuna tagasi lükata.

Neljas väide, mis puudutab otsuse 1999/396 artikli 4 järgimist

Neljanda väite esimene osa

– Poolte argumendid

- 156 Neljanda väite esimeses osas väidab J. Dalli esimesena, et otsuse 1999/396 artiklist 4 ja Üldkohtu 8. juuli 2008. aasta kohtuotsusest *Franchet ja Byk vs. komisjon* (T-48/05, EU:T:2008:257) tuleneb, et OLAF on kohustatud ära kuulama isikud, kellega seoses juurdlust läbi viiakse, kõigi nendega seotud asjaolude kohta. Järelikult oleks Üldkohus pidanud tegema kindlaks, kas J. Dalli oleks tulnud ära kuulata teate kohta, milles sisaldub G. 19. septembri 2012. aasta ärakuulamise transkriptsioon (edaspidi „G. ärakuulamise teade“), tuginedes selles teates esitatud asjaoludele, mitte kasutades muid kriteeriume, mis on seotud selle teate laadi, muude tõendite olemasolu või veel asjaoluga, et see teade sisaldub üksnes OLAFi aruande lisades, nagu ta tegi vaidlustatud kohtuotsuse punktis 143.
- 157 Teisena kasutas Üldkohus vastuolulisi põhjendusi, kui ta kinnitas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 143, et OLAFi aruande lisades sisalduvast tõendist ei saa järeldada, et OLAF kasutas seda tõendit teatavate väidete tõendamiseks, samas kui Üldkohus tõdes selle kohtuotsuse punktis 109, et tõendid, millele see aruanne tugineb, võivad vajaduse korral esineda üksnes selle lisana.
- 158 Kolmandana rikkus Üldkohus õigusnormi, kui ta leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 144, et asjaomasel isikul ei ole õigust olla ära kuulatud OLAFi lõpparuande järelduste kohta. Otsustav küsimus on nimelt see, kas see isik kuulati ära kõigi nende järelduste aluseks olevate faktiliste asjaolude kohta.
- 159 Komisjon palub neljanda väite esimese osa põhjendamatuset tõttu tagasi lükata.

– Euroopa Kohtu hinnang

- 160 Esiteks, mis puudutab Üldkohtu poolt õigusnormi rikkumist vaidlustatud kohtuotsuse punktis 143, siis tuleb märkida, et Üldkohus lükkas selles punktis tagasi J. Dalli argumendi, mille kohaselt OLAF rikkus otsuse 1999/396 artiklit 4, kuna talle ei antud võimalust väljendada oma seisukohta G. ärakuulamise teate kohta.
- 161 Sellele järeldusele jõudmiseks otsustas Üldkohus kõigepealt, et OLAF oli kohustatud paluma asjaomasel isikul esitada oma seisukohad temaga seotud asjaolude kohta, mitte aga andma talle võimalust võtta seisukoht iga kogutud tunnistuse kohta. Seejärel rõhutas ta, et G. ärakuulamise teadet kasutati OLAFi aruandes mitmel otstarbel, ilma et OLAF oleks teinud apellandi kohta järeldusi üksnes selle teate põhjal. Lõpuks märkis Üldkohus, et ainuüksi asjaolust, et nimetatud teade sisaldub selle aruande lisades, ei saa järeldada, et seda kasutati tõendina J. Dalli vastu esitatud väidete kohta.
- 162 Sellega seoses tuleb rõhutada, et otsuse 1999/396 artiklis 4, millega on reguleeritud sisejuurdluste tingimused ja kord, on ette nähtud, nagu rõhutas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 130, et pärast juurdluse lõppemist ei tohi teha nimeliselt komisjoni liikmele osutavat järeldust, ilma et „huvitatud poolele oleks antud võimalust väljendada oma seisukohti kõigi temaga seotud asjaolude kohta“.
- 163 Selle artikli sõnastusest endast nähtub, et OLAF peab võimaldama „huvitatud poolel“ väljendada oma seisukohti mitte iga juurdluse käigus kogutud tõendi kohta, mida võidakse kasutada teda puudutavate järelduste tegemiseks, vaid üksnes temaga seotud asjaolude kohta, mis tulenevad nendest tõenditest.

- 164 Sellest tuleneb, et OLAF oleks pidanud J. Dalli ära kuulama G. ära kuulamise teates kirjeldatud asjaolude kohta, kui neid asjaolusid käsitati temaga seotud asjaoludena. Seega rikkus Üldkohus õigusnormi, kui ta tugines OLAFi poolt juurdlusaruandes selle teate piiratud kasutamisele, et lükata tagasi J. Dalli poolt esimeses kohtuastmes otsuse 1999/396 artikli 4 väidetava rikkumise kohta esitatud argument.
- 165 Kui aga Üldkohtu otsuse põhjendustest nähtub liidu õiguse rikkumine, kuid kohtuotsuse resolutsioon on muudel õiguslikel alustel põhjendatud, tuleb apellatsioonkaebus rahuldamata jätta (vt selle kohta 4. juuni 2020. aasta kohtuotsus *Terna vs. komisjon*, C-812/18 P, ei avaldata, EU:C:2020:437, punkt 55 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 166 Selline on olukord käesolevas asjas.
- 167 Nimelt ilmneb G. ära kuulamise teatest, et ta mainis oma ära kuulamisel J. Dalli ja Z-i vahel 10. veebruaril 2012 toimunud kohtumist ning Z-i, K. ja G. vahelist suhtlust seoses võimalusega, et J. Dalli jõuab teatud seisukohtadele vastutasuna suure rahasumma maksmise eest.
- 168 J. Dalli 16. juuli ja 17. septembri 2012. aasta ära kuulamiste transkriptsioonidest nähtub, et J. Dallile anti võimalus esitada oma seisukohad selle kohtumise toimumise ja selle käigus toimunud suhtluse kohta ning Z-i ettepaneku kohta, mis kujutas endast G. ära kuulamise teates mainitud suhtluse peamist teemat.
- 169 J. Dalli ei ole ka väitnud, et selles teates viidati esimest korda uutele asjaoludele, mille kohta tal ei olnud seega võimalik OLAFi ära kuulamistel oma seisukohta väljendada.
- 170 Järelikult tuleb esimeses kohtuastmes esitatud argument, mille kohaselt apellanti ei kuulatud otsuse 1999/396 artiklit 4 rikkudes ära G. ära kuulamise teates kirjeldatud asjaolude kohta, põhjendamata tõttu tagasi lükata. Sellest järeldub, et käesoleva apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud argument, et Üldkohus rikkus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 143 õigusnormi, jääb edutuks.
- 171 Teiseks, mis puudutab väidetavat vastuolu vaidlustatud kohtuotsuse punktide 109 ja 143 põhjenduste vahel, siis tuleb märkida, et Üldkohus leidis selle kohtuotsuse punktis 109 teatud tõendite OLAFi aruandes esitamata jätmist puudutava argumendi tagasilükkamiseks, et tõendeid, millele see aruanne tugineb, ei ole vaja aruandes tervikuna esitada ning need võivad vajaduse korral olla selle aruande lisas.
- 172 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 143 leidis Üldkohus, et pelk asjaolu, et G. ära kuulamise teade sisaldub OLAFi aruande lisades, ei võimalda tõendada, et seda kasutati tõendina J. Dalli vastu esitatud väidete kohta.
- 173 Selle kohtuotsuse punktis 109 ja punktis 143 esitatud põhjenduste vahel ei ole mingit vastuolu võimalik tuvastada. Nimelt ei tulene punktist 109, et OLAFi aruande lisad võivad sisaldada üksnes tõendeid, mis on esitatud kahtluse alla sattunud isikute vastu, või veelgi enam neist ühe vastu, kui see aruanne sisaldab järeldusi mitme isiku tegevuse kohta, nagu käesoleval juhul.
- 174 Kolmandaks, mis puudutab Üldkohtu poolt õigusnormi rikkumist vaidlustatud kohtuotsuse punktis 144, siis tuleb märkida, et selles punktis tuvastas Üldkohus muu hulgas, et J. Dalli ei olnud ära näidanud asjaolusid, millel põhineb kõnealune järeldus, mida ta kavatses eitada või selgitada.
- 175 Sellest järeldub, et Üldkohus ei otsustanud selles punktis, et OLAF ei olnud kohustatud J. Dalli ära kuulama ühe järelduse aluseks olevate faktiliste asjaolude kohta, vaid et ta möönis vastupidi kaudselt, et OLAFil on selline kohustus, täpsustades samas, et J. Dallil lasus selleks, et tõendada liidu õiguse rikkumist, millele ta viitas, kohustus märkida ära faktilised asjaolud, mille kohta OLAF ei ole teda ära kuulnud.

176 J. Dalli argument vaidlustatud kohtuotsuse punktis 144 õigusnormi rikkumise kohta tuleb seega põhjendamatusse tõttu tagasi lükata, kuna see põhineb selle kohtuotsuse vääral tõlgendusel.

177 Järelikult tuleb neljanda väite esimene osa osaliselt edutuse tõttu ja osaliselt põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Neljanda väite teine osa

– Poolte argumendid

178 Neljanda väite teises osas väidab J. Dalli, et Üldkohus moonutas G. ärakuulamise teadet, leides vaidlustatud kohtuotsuse punktis 143, et teates ei toodud esile apellandiga seotud faktilisi asjaolusid, kuigi teatest nähtub selgelt, et see on nii. Seda viga korrati selle kohtuotsuse punktis 145, milles Üldkohus kinnitas, et apellandil oli võimalik väljendada oma seisukohti temaga seotud asjaolude kohta.

179 Komisjon palub neljanda väite teise osa põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

– Euroopa Kohtu hinnang

180 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 143 märkis Üldkohus, et G. ülekuulamise teatele viidati OLAFi aruandes üksnes „selleks, et tutvustada tunnistajate ärakuulamisi, mis toimusid [...], et anda ülevaade ühest faktist, mis ei ole seotud [J. Dalliga] ja mis kinnitab seda, mida tunnistaja oli juba maininud [...] esimesel ärakuulamisel [...], ja selleks, et anda edasi see, kuidas tunnistaja subjektiivselt mõistis eelkõige kaebajale tehtud Z-i pakkumisi“. Ta järeldas sellest, et kõnealusest aruandest ei nähtu, „et OLAF oleks [J. Dalli] suhtes teinud mingeid järeldusi ainult selle teate põhjal“.

181 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 164, puudutavad kõik need Üldkohtu erinevad järeldused siiski OLAFi poolt G. ärakuulamise teate kasutamist oma aruandes. Lisaks ei nähtu vaidlustatud kohtuotsuse punkti 143 ühestki teisest detailist, et Üldkohus oleks otsustanud, nagu väidab J. Dalli, et see teade ei sisaldanud temaga seotud faktilisi asjaolusid.

182 Neil asjaoludel ei saa asuda seisukohale, et Üldkohtu järeldus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 145, mille kohaselt anti J. Dallile võimalus väljendada oma seisukohti temaga seotud asjaolude kohta, põhineb isegi osaliselt Üldkohtu hinnangul, mille kohaselt G. ärakuulamise teade selliseid asjaolusid ei sisalda.

183 Pealegi, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 167–170, oli apellandil isegi siis, kui sellest teatest talle ei teatatud, siiski võimalus võtta seisukohad faktiliste asjaolude suhtes, millele selles teates on viidatud.

184 Seega põhineb neljanda väite teine osa vaidlustatud kohtuotsuse vääral tõlgendusel, mistõttu tuleb see põhjendamatusse tõttu tagasi lükata. Järelikult tuleb neljas väide tervikuna tagasi lükata.

Viies väide, mis puudutab järelevalvekomiteesse pöördumist

Poolte argumendid

185 Viiendas väites märgib J. Dalli, et Üldkohus tegi mitu viga, kui ta lükkas tagasi esimeses kohtuastmes esitatud viienda etteheite järelevalvekomitee sekkumise kohta.

- 186 Esimesena tuleb järelevalvekomitee ja OLAFi vahel sõlmitud töökorralduskokkuleppe (edaspidi „töökorralduskokkulepe“) kohaselt sellesse komiteesse pöördumise ja riigisisestele õigusasutustele teabe edastamise vahele jätta viiepäevane tähtaeg. Isegi kui erakorralistel asjaoludel võis see tähtaeg olla lühem kui viis päeva, pidi OLAF pöörduma järelevalvekomiteesse enne teabe edastamist. Lisaks leidis Üldkohus ekslikult, et OLAFil peaks selles suhtes olema kaalutlusruum, samas kui sellise lähenemisega kaoks selle kontrolli tõhusus, mis on sellele komiteele antud määruse nr 1073/1999 artikli 11 lõikega 7. Käesoleva kohtuasja tundlikkus eeldab vastupidi sellele, mida otsustas Üldkohus, kohaldatavate menetluslike tagatiste ranget järgimist.
- 187 Teisena moonutas Üldkohus toimikut, kui ta vaidlustatud kohtuotsuse punktis 160 kinnitas, et järelevalvekomitee esimees nõustus OLAFi aruande Malta õigusasutustele edastamisega enne viiepäevase tähtaja möödumist. Selle kokkuleppe olemasolu, mille J. Dalli seadis Üldkohtu kohtuistungil kahtluse alla, ei nähtu üheski toimiku dokumendist. Lisaks sisaldavad mitu toimiku dokumenti viiteid, mis kinnitavad vastupidist.
- 188 Kolmandana rikkus Üldkohus määruse nr 1073/1999 artikli 11 lõiget 7, nagu seda on tõlgendatud tema enda praktikas, leides vaidlustatud kohtuotsuse punktis 161, et OLAF võis edastada oma aruande riigisisestele õigusasutustele enne, kui järelevalvekomitee on selle uurimise lõpetanud. Selle komitee läbiviidav kontroll ei kujuta endast keelatud sekkumist uurimise läbiviimisesse ning on hädavajalik, et tõhusalt kaitsta asjaomaste isikute õigusi.
- 189 Käesoleval juhul ei ole seda kohustust täidetud, kuna esiteks andis OLAF 18. oktoobril 2012 järelevalvekomiteele toimikuga tutvumise õiguse ja edastas teiseks selle toimiku 19. oktoobril 2012 Malta ametiasutustele, kuigi see komitee hoiatas OLAFit, et uurimiseks on vaja rohkem aega. Asjaolu, et see komitee ei saa takistada OLAFi aruande edastamist, ei ole pealegi piisav, et õigustada seda, et komiteel puudub igasugune tegelik võimalus oma kontrolli teostada.
- 190 Komisjon on seisukohal, et viies väide ei ole põhjendatud.

Euroopa Kohtu hinnang

- 191 Kõigepealt tuleb täpsustada järelevalvekomitee rolli, mille suhtes on J. Dalli ja komisjon eriarvamusel.
- 192 Määruse nr 1073/1999 artikli 11 lõikes 1 on see ülesanne üldiselt kindlaks määratud ja selles on täpsustatud, et järelevalvekomitee tugevdab OLAFi sõltumatust, kontrollides korrapäraselt juurdlusülesannete täitmist.
- 193 Selleks on järelevalvekomitee määruse artikli 11 lõike 8 kohaselt kohustatud võtma aastas vastu vähemalt ühe tegevusaruande. Peale selle võib ta määruse artikli 11 lõigete 1 ja 8 kohaselt esitada arvamuse OLAFi direktorile OLAFi tegevuse kohta ning esitada Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile ja kontrollikojale aruanded OLAFi juurdlustulemuste ning võetud meetmete kohta.
- 194 Kuigi ei ole välistatud, et järelevalvekomitee antud arvamus puudutab konkreetset juhtumit, on liidu seadusandja siiski nõudnud, et arvamus ei tohi mõjutada OLAFi poolt konkreetses asjas tehtavaid valikuid, kuna – nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 162 õigesti meenutas – sama määruse artikli 11 lõikes 1 on ette nähtud, et järelevalvekomitee arvamusel antakse, sekkumata pooleliolevate juurdluste käiku.
- 195 Neist asjaoludest tuleneb, nagu märkis ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 103, et järelevalvekomitee ülesanne on OLAFi tegevuse süstemaatiline kontrollimine. Kuigi seega tuleb kontrollida, kas see tegevus toimub viisil, mis järgib asjaomaste isikute õigusi, eelkõige menetlusõigusi, ei pea järelevalvekomitee selleks läbi viima eelnevat kontrolli OLAFi aktide üle.

- 196 Järelevalvekomitee ülesannete sellist käsitust kinnitab konkreetselt seoses teabe edastamisega riigisestele õigusasutustele see, et komiteele ei ole siis, kui teda teavitatakse sellise edastamise vajadusest määruse nr 1073/1999 artikli 11 lõike 7 alusel, antud pädevust vaielda vastu sellele edastamisele, mida mainis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 162.
- 197 Asjaolu, et OLAFi järelevalvekomitee töökorra teatud sätteid on võimalik, nagu väidab J. Dalli, tõlgendada nii, et nende eesmärk on anda järelevalvekomiteele ulatuslikum ülesanne, ei sea igal juhul eeltoodud kaalutlusi kahtluse alla, kuna see määruse nr 1073/1999 artikli 11 lõike 6 alusel vastu võetud töökord ei saa muuta nimetatud määruse sätteid.
- 198 Selles kontekstis tuleb esiteks seoses argumendiga, mille kohaselt OLAF pidi enne riigisestele õigusasutustele aruande edastamist ootama järelevalvekomitee töö lõpulejõudmist, rõhutada, et selline kohustus ei tulene määruse nr 1073/1999 sätetest.
- 199 Lisaks lükkaks see kohustus edasi riigisestele õigusasutuste poolt järelduste arvessevõtmist, ilma et see oleks vajalik selleks, et võimaldada järelevalvekomiteel täita oma eriülesannet, kuna tal ei ole mitte kohustust olla vastu riigisestele õigusasutustele teabe edastamisele, vaid üksnes kohustus teostada süstemaatilist kontrolli OLAFi praktika üle selles valdkonnas.
- 200 Seega ei rikkunud Üldkohus õigusnormi, kui ta otsustas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 162, et aruande edastamine Malta õigusasutustele enne järelevalvekomitee sellekohast otsust ei kujuta endast liidu õigusnormi rikkumist.
- 201 Teiseks, mis puudutab järelevalvekomiteesse pöördumise ja Malta ametiasutustele aruande edastamise vahele jäävat aega, siis leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 153 õigesti, et määruse nr 1073/1999 artikli 11 lõikes 7 on ette nähtud kohustus teavitada komiteed juhtudest, mille puhul tuleb edastada informatsiooni riigisestele õigusasutustele, ilma et oleks määratud tähtaega, mis komiteel peab olema kontrolli teostamiseks enne seda edastamist.
- 202 Kuigi töökorralduskokkulepe näeb tõepoolest ette, et dokumendid, mis tuleb selle raames järelevalvekomiteele esitada, tuleb „üldjuhul“ edastada talle viis tööpäeva enne riigisestele õigusasutustele informatsiooni edastamist, nähtub selle kokkuleppe sõnastusest endast, nagu Üldkohus selles punktis märkis, et see tähtaeg on soovituslik ja seega OLAF võib sellest kõrvale kalduda.
- 203 Arvestades, et järelevalvekomitee konkreetset ülesannet arvesse võttes ei ole igal juhul vajalik, et komitee teeks otsuse enne teabe edastamist, tuleb OLAFile anda ulatuslik kaalutusruum selle kuupäeva kindlaksmääramisel, millal ta selle teabe riigisestele õigusasutustele edastab. Seega võib ta otsustada, et teave edastatakse enne töökorralduskokkuleppes ette nähtud tähtaja möödumist, ilma et järelevalvekomitee esimees oleks selleks enne andnud oma nõusoleku.
- 204 Neil asjaoludel ei saa asuda seisukohale, et Üldkohus tegi asjaolude õiguslikul kvalifitseerimisel vea, kui ta leidis, et arvestades juurdluse tähtsust ja tundlikkust ning asjaolu, et J. Dalli oli komisjoni liikme kohalt juba tagasi astunud, võis OLAF, ilma et ta oleks ilmselgelt ületanud oma kaalutusruumi, pidada vajalikuks edastada oma aruanne Malta ametiasutustele 19. oktoobril 2012, samas kui järelevalvekomitee sai võimaluse tutvuda terve toimikuga alles eelmisel päeval.
- 205 Kolmandaks, J. Dalli väide toimiku moonutamise kohta põhjusel, et vastupidi sellele, mida Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 160 märkis, ei nõustunud järelevalvekomitee esimees OLAFi aruande edastamisega Malta õigusasutustele enne viiepäevase tähtaja möödumist, tuleb edutuse tõttu tagasi lükata, kuna käesoleva kohtuotsuse punktist 203 tuleneb, et isegi kui eeldada, et Üldkohus leidis ekslikult, et järelevalvekomitee esimees oli nõustunud vajadusega edastada aruanne Malta ametiasutustele kiiremas korras, ei saa see viga seada kahtluse alla vaidlustatud kohtuotsuse punktis 164 sisalduvat hinnangut, mille kohaselt OLAF võis teabe edastada ilma, et ta oleks rikkunud kohaldatavaid liidu norme.

206 Järelikult tuleb viies väide osaliselt vastuvõetamatusse tõttu jätta läbi vaatamata ja osaliselt põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Kuues väide, mis puudutab süüituse presumptsiooni

Kuuenda väite teine osa

– Poolte argumendid

207 Kuuenda väite teises osas, mida tuleb analüüsida esimesena, väidab J. Dalli, et Üldkohtu põhjendused OLAFi direktori pressikonverentsil tehtud avalduste hindamise kohta on vastuolulised, kuna Üldkohus tödes vaidlustatud kohtuotsuse punktis 176 esiteks, et OLAFi direktor kinnitas, et J. Dalli ei reageerinud kõnealustele tegudele, millest ta oli teadlik, ja teiseks, et OLAFi direktori avaldused ei kajasta apellandi süüd.

208 Lisaks jättis Üldkohus kõrvale teatud arvu tõendeid, võtmata arvesse rida negatiivseid väiteid, mille OLAFi direktor oma pressikonverentsil esitas.

209 Komisjon on seisukohal, et kuuenda väite teine osa ei ole põhjendatud.

– Euroopa Kohtu hinnang

210 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 176 märkis Üldkohus esiteks, et OLAFi direktori esitatud faktilised järeldused puudutavad eelkõige „teadmist, mis [J. Dallil] kõnealustest tegudest oli ja tema reaktsiooni puudumist sellele“. Teiseks, ta leidis, et „ei saa asuda seisukohale, et nendele järeldustele viidatakse viisil, mis kajastab [apellandi] süüd või kallutab avalikkust uskuma, et ta on süüdi“.

211 Nii kirjeldas Üldkohus selles punktis faktilisi asjaolusid, millele OLAFi direktor viitas 17. oktoobri 2012. aasta pressikonverentsil, ning hindas seejärel, kuidas OLAFi direktor need asjaolud esitas. Samas punktis 176 arendas Üldkohus muide seda teist mõtet edasi, kirjeldades ettevaatusabinõusid, mida OLAFi direktor kasutas selleks, et vältida seda, et tema öeldut saaks tõlgendada J. Dalli süüdimõistmisena.

212 Järelikult tuleb väide, et vaidlustatud kohtuotsuse selles punktis on põhjendused vastuolulised, põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

213 Mis puudutab argumenti teatavate tõendite kõrvalejätmise kohta, siis tuleb märkida, et J. Dalli väidab, et Üldkohus ei jätnud tõendeid mitte tähelepanuta, vaid moonutas ühte neist asjaoludest, mida Üldkohus tegelikult hindas, nimelt OLAFi direktori 17. oktoobri 2012. aasta pressikonverentsi transkriptsiooni. Kuuenda väite teine osa on pealegi esitatud pealkirja „Tõendite moonutamine“ all.

214 Sellega seoses tuleneb sellest transkriptsioonist tõepoolest, et OLAFi direktor oli pressikonverentsil J. Dalli kui komisjoni liikme käitumise suhtes kriitiline ja andis mõista, et viimane võib olla seotud teatava pettusega.

215 Siiski ei nähtu sellest transkriptsioonist, et OLAFi direktor väljendas selgelt, et J. Dalli pani toime kuritegusid.

216 Kuigi kõnealuse pressikonverentsi transkriptsiooni võib õiguspäraselt tõlgendada mitmel viisil, ei saa neil asjaoludel asuda seisukohale, et Üldkohus moonutas seda transkriptsiooni, ületades ilmselgelt selle dokumendi mõistliku hindamise piirid.

217 Järelikult tuleb kuuenda väite teine osa põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Kuuenda väite esimene osa

– Poolte argumendid

- 218 Kuuenda väite esimeses osas väidab J. Dalli, et Üldkohus rikkus õigusnormi osas, mis puudutab süütuse presumptsiooni põhimõtte ulatust.
- 219 Esimesena eksis Üldkohus seoses kriteeriumidega, mis võimaldavad tagada tasakaalu selle põhimõtte ja sõnavabaduse vahel, viidates vaidlustatud kohtuotsuse punktis 175 OLAFi õigusele teavitada üldsust võimalikult täpselt, kuigi Euroopa Inimõiguste Kohtu (edaspidi „EIK“) praktika sellist õigust ei taga.
- 220 Teisena leidis Üldkohus ekslikult, et asjaolu, et OLAFi korraldatud pressikonverentsil väljendatud teatavad asjaolud sisaldasid juba varem J. Dalli või komisjoni poolt avaldatud pressiteadetes, õigustab süütuse presumptsiooni või ELTL artiklist 339 tuleneva konfidentsiaalsuse põhimõtte teatud rikkumisi. Lisaks ei saanud Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 177 leida, et J. Dalli avaldatud pressiteade puudutas OLAFi järeltõttu, kuna see saadeti enne OLAFi aruande avaldamist.
- 221 Kolmandana rikkus Üldkohus õigusnormi ka sellega, et pidas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 179 asjakohaseks seda, et OLAFi avaldatud hilisema pressiteate eesmärk oli täpsustada meedias levitatud ebaõiget teavet.
- 222 Komisjon palub kuuenda väite esimene osa osaliselt vastuvõetamatusse tõttu jätta läbi vaatamata ja osaliselt põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

– Euroopa Kohtu hinnang

- 223 Mis puudutab esiteks kriteeriume, millele Üldkohus on viidanud selleks, et tagada tasakaal süütuse presumptsiooni ja sõnavabaduse vahel, siis tuleb meenutada, et süütuse presumptsioon on tagatud harta artikliga 48, mis vastab Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi „EIÕK“) artikli 6 lõigetele 2 ja 3, nagu nähtub selgitustest harta kohta. Sellest tuleneb harta artikli 52 lõike 3 kohaselt, et EIÕK artikli 6 lõikeid 2 ja 3 tuleb harta artikli 48 tõlgendamisel minimaalse kaitsetasemena arvesse võtta (5. septembri 2019. aasta kohtuotsus AH jt (süütuse presumptsioon), C-377/18, EU:C:2019:670, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 224 Nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 173 sisuliselt märkis, tuleneb EIK praktikast esiteks, et süütuse presumptsiooni on eiratud, kui süüdistatavat puudutavas kohtulahendis või ametlikus avalduses kumab läbi tunne, et ta on süüdi, ehkki tema süüd ei ole varem seaduse kohaselt tõendatud, ning teiselt, et kuigi ametiasutused võivad avalikkust pooleliolevatest kriminaalmenetlustest teavitada, peavad nad seda tegema diskreetselt ning ettevaatlikult, nagu seda nõuab süütuse presumptsiooni põhimõtte järgmine (vt selle kohta EIK 22. mai 2014. aasta otsus Ilgar Mammadov vs. Aserbaidžaan, CE:ECHR:2014:0522JUD001517213, punktid 125 ja 126).
- 225 Selle kohta tuleb tõepoolest tõdeda, nagu väitis J. Dalli, et selle kohtupraktikaga ei ole tunnustatud ametiasutuste õigust võimalikult täpselt teavitada üldsust rakendatavatest meetmetest võimalike häirete või pettuste kontekstis.
- 226 Siiski ei leidnud Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 175, et OLAFil on selline õigus, vaid et asjaomaste huvide vahelise õiglase tasakaalu leidmisel tuleb arvesse võtta asjaolu, et OLAFil oli huvi tagada avalikkuse selline teavitamine.

- 227 Peale selle täpsustas Üldkohus samuti punktis 175, kui ta hindas OLAFi direktori poolt 17. oktoobri 2012. aasta pressikonverentsil öeldud sõnu, et need olid mõõdukad ning et OLAFi direktor näitas üles vajalikku diskreetsust. Üldkohus kohaldas seega kriteeriume, mis tulenevad käesoleva kohtuotsuse punktis 224 viidatud EIK praktikast.
- 228 Järelikult ei rikkunud Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 175 õigusnormi seoses kriteeriumidega, mida tuleb kohaldada selleks, et hinnata, kas OLAF rikkus süütuse presumptsiooni põhimõtet.
- 229 Teiseks tuleb ülejäänud argumendid, mille J. Dalli kuuenda väite esimese osa põhjendamiseks esitas, edutuse tõttu tagasi lükata vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 103 mainitud Euroopa Kohtu praktikale osas, milles need puudutavad põhjendusi, millele Üldkohus tugines täiendavalt.
- 230 Nimelt tuleneb eeltoodust ühelt poolt, et esimeses kohtuastmes esitatud etteheide süütuse presumptsiooni rikkumise kohta lükati tagasi eelkõige põhjendusel, et OLAFi direktor näitas OLAFi järelduste esitamisel üles vajalikku diskreetsust, ning teiselt poolt, et J. Dalli ei ole nõuetekohaselt vastu vaielnud vaidlustatud kohtuotsuse punktis 176 esitatud asjaoludele, mis on selle põhjenduse aluseks.
- 231 Järelikult, kuna see põhjendus on käesoleva kohtuotsuse punktides 223 ja 224 viidatud kohtupraktika kohaselt piisav, et tõendada, et OLAFi direktori avaldused ei olnud vastuolus harta artikliga 48, siis ei ole Üldkohtu poolt vaidlustatud kohtuotsuse punktides 175 ja 177 esitatud täiendavad põhjendused, mis puudutavad sisuliselt seda, et komisjon või J. Dalli oli teatud teavet juba levitanud, vajalikud, et põhjendada vaidlustatud kohtuotsuse punktis 178 Üldkohtu antud hinnangut.
- 232 Kolmandaks tuleb edutuse tõttu tagasi lükata ka argument, et Üldkohus rikkus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 179 õigusnormi.
- 233 Nii nähtub vaidlustatud kohtuotsuse punktist 180, et Üldkohus leidis 19. oktoobri 2012. aasta pressiteate sisu arvestades, et OLAF oli selle pressiteatega õiguspäraselt teavitanud üldsust diskreetselt ja ettevaatlikult, nagu on nõutud.
- 234 Kuna see põhjendus on käesoleva kohtuotsuse punktides 223 ja 224 viidatud kohtupraktika kohaselt piisav, et tõendada, et OLAF järgis nimetatud pressiteate väljastamisel süütuse presumptsiooni, millele käesolevas apellatsioonkaebuses ei ole vastu vaieldud, siis tuleb muid argumente, mis Üldkohus selle kohta esitas, pidada täiendavateks.
- 235 Järelikult tuleb kuuenda väite esimene osa osaliselt edutuse tõttu ja osaliselt põhjendamatususe tõttu tagasi lükata. Sellest lähtuvalt tuleb käesolev väide tervikuna tagasi lükata.

Seitsmes väide, mis puudutab mittevaralise kahju hindamist

Poolte argumendid

- 236 Seitsmendas väites leiab J. Dalli, et Üldkohus rikkus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 225 õigusnormi ja moonutas esimeses kohtuastmes esitatud hagiavaldust, kui Üldkohus leidis, et apellant ei ole tõendanud, et komisjoni või OLAFi tegevus oli oma raskusastme poolest selline, mis võis viimasele kahju tekitada.
- 237 Komisjon palub lükata seitsmes väide tagasi edutuse tõttu või teise võimalusena põhjendamatususe tõttu.

Euroopa Kohtu hinnang

- 238 Vaidlustatud kohtuotsuse punktist 218 nähtub sõnaselgelt, et Üldkohus analüüsis väidetavat kahju ja põhjuslikku seost täiendavalt, kuna ta leidis selle kohtuotsuse punktis 217, et J. Dalli ei olnud tõendanud OLAFi või komisjoni õigusvastast tegevust.
- 239 Kuna käesoleva apellatsioonkaebuse esimene kuni kuues väide lükati tagasi, tuleb asuda seisukohale, et J. Dalli ei ole tulemuslikult vaidlustanud järelust, mille Üldkohus tegi nimetatud kohtuotsuse punktis 217.
- 240 Lisaks tuleneb käesoleva kohtuotsuse punktis 42 viidatud Euroopa Kohtu praktikast, et kui ei ole tõendatud, et liidu institutsioonile saab ette heita õigusvastast tegevust, tuleb kahju hüvitamise hagi jätta tervikuna rahuldamata, ilma et oleks vaja analüüsida, kas kahju on tegelik või kas institutsiooni tegevuse ja viidatud kahju vahel on põhjuslik seos.
- 241 Sellest järeldeb, et seitsmes väide tuleb käesoleva kohtuotsuse punktis 103 mainitud Euroopa Kohtu praktika kohaselt edutuse tõttu tagasi lükata, kuna see puudutab põhjendusi, millele Üldkohus tugines täiendavalt.
- 242 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb apellatsioonkaebus tervikuna rahuldamata jätta.

Kohtukulud

- 243 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõige 2 näeb ette, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, siis otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse.
- 244 Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonimenetluses, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.
- 245 Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja J. Dalli on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb viimase kohtukulud jätta tema enda kanda ja mõista temalt välja komisjoni kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.

2. Jätta John Dalli kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja Euroopa Komisjoni kohtukulud.

Allkirjad